

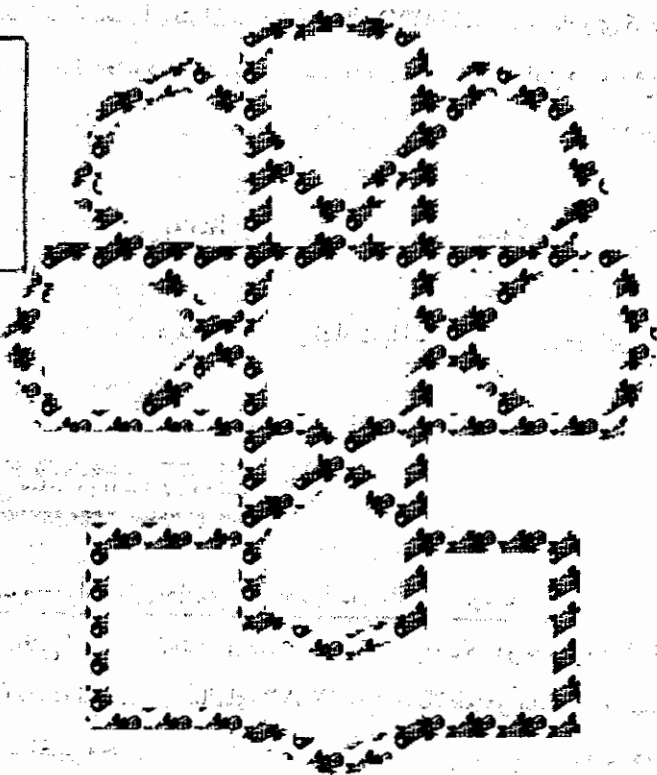

✓

سایر درآمدهای دولت در لایحه بودجه ۷۵

از سری گزارشهای بودجه ۷۵ - شماره (۲۲)

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع‌رسانی ماریبی
شماره: ۴۶۸۷
تاریخ: ۱۳۷۴ / ۱۲ / ۲

کار: گروه بودجه

دی ماه ۱۳۷۴

کد گزارش: ۱۷۰۱۰۷۴

سایر درآمدهای دولت از چهار بخش اصلی:

- ۱- درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت؛
- ۲- درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا؛
- ۳- حق بیمه کمکهای دریافتی درآمدهای انتقالی و متفرقه؛
- ۴- اصل و بهره و وامها و سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در داخل و خارج از کشور تشکیل می شود. در این گزارش ابتدا مروری تفصیلی درباره سایر درآمدهای دولت بر اساس مقایسه سری های زمانی صورت می گیرد و پیشنهاد می شود هنگام بحث در گروه های بررسی در مجلس شورای اسلامی، از کارشناسان سازمان برنامه و بودجه تقاضا شود که «چک لیست» یا یادداشتهای مربوط به محاسبه درآمدها را ارائه دهند و بحث بر اساس آن یادداشتهای صورت گیرد. نکته ای که در این بررسی باید به آن توجه خاص شود این است که ارقام منظور در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵، برای سال ۱۳۷۴ به جای اینکه «پیش بینی قطعی» باشد ارقام مصوب سال ۱۳۷۴ است در حالی که می بایستی بر اساس عملکرد وصولی شش ماهه سال ۱۳۷۴، رقم مصوب مورد تجدید نظر قرار می گرفت و رقم تازه ای برآورد و در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵- در ستون سال ۱۳۷۴- منظور می شد تا بر اساس آن بتوان نسبت به سال ۱۳۷۵ قضاوت و داوری کرد چرا که برآورد بر اساس عملکرد شش ماهه، تا حدود زیادی به واقعیت نزدیک است. بنابراین در موقع بررسی بودجه در مجلس شورای اسلامی، پیشنهاد می شود که ارقام عملکرد شش ماهه سال ۱۳۷۴ (وصولی شش ماهه) مورد توجه و قیاس قرار گیرد.

در قسمت بعدی این گزارش به منظور بررسی ارقام برآورد شده لایحه ۷۵ در هر یک از چهار بخش فوق، نسبت قطعی به مصوب این ارقام در سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۳ و نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳ و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴ محاسبه گردیده است و در نهایت با استفاده از دو روش این درآمدها پیش بینی و با ارقام برآوردی لایحه ۷۵ مقایسه می شوند.

۲- مرور تفصیلی سایر درآمدهای دولت

۳۱۰۰۰- بخش سوم- درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت:

۳۱۰۱۰۰- دریافتی از سازمان بنادر و کشتیرانی- این درآمد که در سال ۱۳۷۳، حدود ۸,۲۵۰ میلیون ریال (وصولی قطعی) داشته ناگهان در سالهای ۷۴ و ۷۵ مواجه با قطع درآمد شده است. البته علت آن را باید در مجوزهای قانونی یا تغییر محل درآمد از ۳۱۰۰۰ به ۳۲۰۰۰ (سود سهام شرکتهای دولتی) جستجو کرد و اتفاقاً تشابه ارقام نیز وجود دارد (نگاه کنید به شماره طبقه بندی ۳۲۷۶۶۰).

۳۲۰۰۰- سود سهام شرکتهای دولتی:

کل این درآمد از ۴۲,۴۱۰ میلیون ریال (در سال ۱۳۷۳) بارشدهی معادل ۲۵۰ درصد (یعنی سه و نیم برابر) به ۱۴۷,۰۱۰ میلیون ریال در سال ۱۳۷۴ و سپس با اندکی کاهش به ۱۳۶,۷۹۹ میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ رسیده است. درباره این تغییر باید دقت زیادی مبذول شود و قبل از هر چیز لازم است که بیلانهای مقطعی

شرکتهای دولتی (سه ماهه یا شش ماهه ۷۴) مورد بحث و بررسی قرار گیرد زیرا به آسانی نمی توان رقم درآمدی را بدون اینکه قرائن کافی درباره آنها وجود داشته باشد افزایش داد مگر اینکه دلایل خاص بودجه‌ای به ویژه از نظر ایجاد تعادل در بودجه، مطرح باشد که در این صورت بیشتر جنبه سیاسی خواهد داشت تا اقتصادی.

ارقام عمده این بخش مربوط به گروه شرکتهای زیر است
شرکتهای بیمه: که ارقام آن از ۲,۶۴۳ میلیون ریال در سال ۷۳ (قطعی و وصولی) به ۹,۰۳۲ میلیون ریال در سال ۱۳۷۴ (مصوب) و به ۱۸۹۳۷ میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ رسیده است و معلوم نیست چه دلایلی برای این افزایش هفتصد درصدی (یعنی ۸ برابر) وجود دارد، ضمن اینکه معلوم نیست روند عملکرد این شرکتها در سال ۱۳۷۴ از لحاظ حجم بیمه‌های انجام شده و درآمدهای وصولی چه بوده است.

بانکها: تغییرات سود سهام بانکها نیز به شرح زیر بودجه است
الف - قطعی سال ۱۳۷۳، ۲۱,۶۳۶ میلیون ریال
ب - مصوب سال ۱۳۷۴، ۱۰۴,۵۵۱ میلیون ریال
ج - پیش‌بینی سال ۱۳۵۷، ۷۸,۵۵۷ میلیون ریال
در این تغییرات و افزایش و کاهشها، نکات زیر قابل توجه است

۱- بانک ملی ایران که در سال ۱۳۷۳ هیچ مبلغی به عنوان سود سهام به دولت نپرداخته است، ناگهان در سال ۱۳۷۴، موظف به پرداخت ۳۱,۰۱۳ میلیون ریال سود سهام می‌گردد که این رقم در سال ۱۳۷۵ به ۲۳,۹۹۸ میلیون ریال کاهش پیدا می‌کند. این در حالی است که این بانک مبلغ ۲۹۸۴ میلیون ریال سود سهام در سال ۱۳۷۲ (به صورت قطعی) به دولت پرداخته است و پیش‌بینی شده بود که در سال ۷۳ سود سهام این بانک به ۱۲,۰۰۰ میلیون ریال برسد و معلوم نیست چرا در سال ۱۳۷۳، سود سهام این بانک به صفر رسیده است (ارقام منعکس در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵).

به هر حال حجم عملیات این بانک طی سه یا چهار سال نمی‌تواند هفت یا هشت برابر شده باشد و این گونه تغییرات در ارقام و در بودجه سالهای مختلف تردیدهای بسیاری را در ذهن پدید می‌آورد.

۲- بعضی از بانکها مانند بانک سپه و بانک تجارت نیز وضع مشابهی دارند زیرا بانک سپه در لایحه بودجه سال ۱۳۷۴، مبلغ ۲,۲۹۶ میلیون ریال وصول قطعی در سال ۱۳۷۲ داشته اما در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵، هیچ سودی برای سال ۱۳۷۳ این بانک نشان داده نشده است و در عوض ناگهان در سال ۱۳۷۴ موظف به پرداخت ۹,۳۱۳ میلیون ریال شده است که این مبلغ در سال ۱۳۷۵ به ۱,۲۴۱ میلیون ریال کاهش یافته است! و به همین ترتیب بانک تجارت نیز که در لایحه بودجه سال ۱۳۷۴ دارای ۵۰۰ میلیون ریال وصولی قطعی در سال ۱۳۷۲ بوده است در سال ۱۳۷۳ (در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵) هیچ سودی نداشته و در عوض در سال ۱۳۷۴، مبلغ ۸,۵۴۷ میلیون ریال سود سهام به آن تعلق گرفته که این مبلغ نیز در سال ۱۳۷۵ به ۱,۸۶۳ میلیون ریال کاهش یافته است.

۳- بانکهای صادرات ایران، ملت، توسعه صادرات و صنعت و معدن از سال ۱۳۷۴ به یکباره به سوددهی رسیده‌اند یا لاقفل و ادار به پرداخت سود شده‌اند. دلایل این تصمیمات لاقفل در ظاهر روشن نیست. به نظر می‌رسد که سازمان برنامه و بودجه باید گزارش مستدلی در مورد بانکها (چه از نظر ارقام مالیات و چه سود سهام) تهیه و ارائه نماید و دلایل این تغییرات را به درستی تشریح نماید.

۴- چنانچه دلایل موجهی وجود نداشته باشد، افزایش سود سهام بانکها تا دو برابر وصولی قطعی سال ۷۳ یعنی تا حدودی ۴۰ هزار میلیون ریال با توجه به افزایش حجم پول در کشور و گردش معاملات و استفاده از سیستم بانکی قابل توجه است و بیش از آن می تواند برآورد بالا Over estimate تلقی شود.

* شرکت سهامی دارویی کشور (کد ۳۲۸۶۰۰). این شرکت مطابق لایحه بودجه سال ۱۳۷۴ در سال ۱۳۷۲، ۶۱۲ میلیون ریال سود سهام به دولت پرداخت کرده است و در همین قانون پیش بینی شده بود که این مبلغ در سال ۷۳ به ۶۴۴ و در سال ۷۴ به صفر برسد.

در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵، برای سالهای ۷۳ و ۷۴ این شرکت هیچ سودی نشان داده نشده است و در عوض در سال ۱۳۷۵ میزان سود سهام آن ۱,۶۹۷ میلیون ریال (نزدیک به دو و نیم برابر وصولی سال ۱۳۷۲) تعیین و پیشنهاد شده است.

طبیعی است این تغییرات ناشی از یک سلسله تصمیمات دولت است ولی بر اساس چه پایه ای این برآورد انجام شده است محتاج بررسی گزارشات کارشناسی و در دست داشتن ریز اطلاعات است. در حالت عادی تغییرات درآمدی این شرکت غیر معقول به نظر می رسد.

* شرکت سهامی شیلات ایران و شرکت سهامی کشت و صنعت نیشکر هفت تپه دارای ارقام قابل توجهی در سال ۱۳۷۵ هستند در حالی که در سال ۱۳۷۳ هیچ گونه وصولی نداشته اند.

اینکه شرکتهای دولتی و ادار به پرداخت مالیات و سود سهام شده اند از این جهت که این امر مانع بعضی هزینه های اضافی در این شرکتها می گردد، نکته مثبت است ولی در مقابل نیز باید از زیاده روی در برآورد ارقام خودداری نمود چرا که این امر موجب خویش بینی هایی در تعادل بودجه می گردد که عملاً به سود اقتصاد جامعه و واقع گرایی در برآورد ارقام نیست و القا افزایش هزینه و در نهایت کسر بودجه و تورم می کند.

۳۳۰۰۰- اجاره ساختمانهای دولتی:

ارقام زیر در این بخش از درآمد بحث انگیز و قابل تعمق است:

۱- درآمد ستاد مشترک ارتش از ۱,۷۱۶ میلیون ریال در سال ۷۳ به ۴۰ هزار میلیون ریال در سال ۱۳۷۴ افزایش یافته و در مقابل کاهش غیرمتعارف آن به ۴ هزار میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ قرار دارد.

۲- درآمد وزارت آموزش و پرورش از نزدیک به صفر در سال ۷۳ به هزار میلیون ریال در سال ۷۴ و به ۲۰ هزار میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ افزایش یافته است.

۳- درآمد وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح از رقم صفر در سال ۷۳ به ۷ هزار میلیون ریال در سال ۷۴ و ۱,۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ رسیده است.

۳۹۰۰۰- سایر درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت:

در این قسمت از درآمد زیر باید مورد بحث و تجدید نظر قرار گیرد:

۱- اجاره بها و فروش و سایر وجوه حاصل از اراضی ملی شده (کد ۳۹۰۲۰۰) که از ۶۹۰۰ میلیون ریال در سال ۷۳ به ۱۰۰۰ میلیون ریال در سال ۷۴ و سپس به ۸۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ رسیده است. تغییری که در ظاهر هیچ استدلالی برای آن به چشم نمی خورد.

۲- ستاد بازسازی مناطق جنگ زده - فروش اموال (کد ۳۹۰۶۰۰):

رقم درآمد قطعی این عنوان از ۲۸۰۰ میلیون ریال در سال ۷۳ به ۳۵۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۷۴ (با

افزایش قابل توجه) و به ۶۰,۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ (نزدیک به ۲/۵ برابر سال ۷۳) رسیده است.

۴۰۰,۰۰۰ - بخش چهارم - درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا:

۴۱۰,۰۰۰ - درآمدهای حاصل از خدمات:

این درآمد در طول سه سال گذشته رشد قابل توجهی داشته است که می‌تواند ناشی از افزایش هزینه خدمات دولتی بوده باشد.

نکته‌ای که در این بخش از بحث قابل یادآوری می‌باشد این است که به موازات درآمدهای عمومی، درآمدهای اختصاصی دستگاهها و مؤسسات دولتی نیز افزایش یافته است. به عبارت دیگر به جای اینکه درآمدها به خزانه کشور واریز شود و دستگاهها طبق بودجه مصوب و تحت پوشش کنترلهای مالی و عملیاتی آنها به مصرف برسانند قسمتی از اضافه اعتبارات درخواستی این دستگاهها از طریق افزایش نرخ خدمات و تحت عنوان درآمد اختصاصی تأمین شده است که به هر حال نظارت بر آن، نسبت به درآمد عمومی، ضعیف‌تر و رقیق‌تر است. نیمی از مبلغ ۲,۳۸۶ میلیارد ریال درآمد اختصاصی منظور در این بخش متعلق به فروش خدمات بیمارستانهای دانشگاههای علوم پزشکی است که معمولاً مورد مراجعه افراد کم‌درآمد و آسیب‌پذیر می‌باشد.

۴۱۰۱۰۰ - خدمات ثبتی و قضایی:

درآمد این قسمت از ۲۸۳ هزار میلیون ریال در سال ۷۳ به ۴۱۲ هزار میلیون ریال در سال ۷۴ و ۴۲۷ هزار میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ رسیده است که رقم عمده آن مربوط به خدمات ثبتی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور است که با توجه به افزایش حق‌الثبت اسناد رسمی چنین تغییری می‌تواند قابل توجیه باشد.

۴۱۰۳۰۰ - خدمات آموزشی و فرهنگی:

در مورد درآمدهای حاصل از خدمات آموزشی و فرهنگی دو نکته و دو درآمد جای بحث دارد:

۱- درآمد وزارت آموزش و پرورش بابت دوره‌های شبانه آموزش فنی و حرفه‌ای که از رقم صفر در سال ۷۳ به ۲۰,۰۰۰ هزار میلیون ریال در سال ۷۴ و ۱۰۰,۰۰۰ میلیون ریال در سال ۷۵ افزایش یافته است. اگر فرض کنیم که رقم ۱۹ میلیون ریال وصولی قطعی سال ۷۳ درست باشد وصول ۲۰,۰۰۰ میلیون در سال ۷۴ بسیار بعید و ۱۰۰,۰۰۰ میلیون ریال در سال ۱۳۷۵ بسیار غیرمتحمل است. مضافاً اینکه متقاضیان این آموزش از گروه کم‌درآمد هستند و دریافت شهریه از آنها - جز اینکه تعدادی از آنها را از فراگیری منصرف کند - نتیجه دیگری ندارد. بعلاوه اصولاً دولت باید برای کاهش بار تحصیلات رسمی تحصیلی (در دبیرستانها) - که هزینه زیادی را به دوش دولت می‌گذارد و ورود به آموزش فنی و حرفه‌ای را تسهیل کند.

۲- درآمد دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی (کد ۴۱۰۳۶۱) و درآمد دانشگاههای علوم پزشکی (۴۱۰۳۶۲) هر دو متکی به تبصره ۴۰ لایحه بودجه سال ۷۵ هستند که در سال ۷۴ نیز تبصره مشابهی برای این منظور به تصویب رسید. تساوی ارقام هر دو کد با توجه به اینکه تعداد دانشجویان متقاضی انتقال یکسان باشد اندکی غیرواقعی به نظر می‌رسد و یک پیش‌بینی کاملاً سرانگشتی است.

۳- بعضی از ارقام مانند درآمدهای موضع کد ۴۱۰۳۶۰، ۴۱۰۳۵۸، ۴۱۰۳۶۳ متوزم به نظر می‌رسد.

۴۱۰۴۰۰ - خدمات بهداشتی:

درآمد کد شماره ۴۱۰۴۰۵ (حق آزمایش فرآورده‌های دارویی، غذایی، آشامیدنی، بهداشتی و

آرایی) بسیار خوش بینانه و امکان عملی آن کم است. همین طور ارقام کدهای ۴۱۰۴۱۲، ۴۱۰۴۱۳ با توجه به وصولی قطعی سال ۱۳۷۳ تا حدی غیر واقعی است.

۴۱۰۵۰۰ - خدمات کشاورزی و صنعتی:

در این بخش نیز بهتر است در ارقام کدهای ۴۱۰۵۰۴، ۴۱۰۵۰۶، ۴۱۰۵۰۸، ۴۱۰۵۱۱، ۴۱۰۵۱۲، ۴۱۰۵۱۷ تجدید نظر گردد.

۴۱۰۹۰۰ - درآمدهای حاصل از سایر خدمات:

۱- درآمد موضوع کد ۴۱۹۹۰۵ سازمان هواپیمایی کشوری با اینکه جمعی و خرجی است و اثری در تعادل بودجه ندارد مع هذا با توجه به رقم وصولی بسیار متورم به نظر می رسد.
۲- انتظار اینکه سازمان حمل و نقل پایانه های کشور (کد ۴۱۹۹۱۷) بتواند به جای ۸۹۹ میلیون ریال (وصولی سال ۷۳)، ۲۵۰۰۰ میلیون ریال وصول نماید جای تردید باقی می گذارد. زیرا چشم انداز اقتصاد کشور چنین وصولی را توجیه نمی کند.
۳- در ارقام کدهای ۴۱۹۹۵۹، ۴۱۹۹۶۱، ۴۱۹۹۶۲، ۴۱۹۹۶۳ بهتر است در جهت کاهش تجدید نظر شود به ویژه اینکه ۲ درصد فروش بعضی از کالاهای صنعتی که ارقام تولید آنها مشخص است (۴۱۹۹۶۱) به این مبلغ نخواهد رسید.

۴۲۰۳۰۰ - فروش نشریات:

رقم کد شماره ۴۲۰۳۰۴ فروش کل و اجاره پمب بنزین نمایندگان بین المللی به یکباره نمی تواند در عرض دو سال، سه برابر شود موضوع در مورد کد ۴۲۰۳۲۰ نیز مصداق دارد.

۴۲۰۵۰۰ - درآمد حاصل از فروش ارز:

با توجه به اینکه رقم منظور در این بخش کاملاً قابل توجه است باید گزارش کاملی از کل درآمد ارزی کشور و مصارف آن و همچنین بخشی که برای فروش به متقاضیان (دستگاههای دولتی و یا اشخاص حقیقی) عرضه می شود ارائه گردد. با توجه به میزان پیش بینی شده در سال ۷۴، گمان نمی رود که این رقم در سال آینده دو برابر شود (زیرا بهای ارز تغییری نکرده است) مگر اینکه درآمد ارزی کشور اضافه شود و مقدار بیشتری از آن در بازار عرضه گردد. به هر حال چون میزان آن قابل توجه است دقت بیشتر باید بر آن مبذول گردد.

۴۲۰۶۰۰ - سایر درآمدهای حاصل از فروش کالا:

در این بخش از درآمدها، درآمد حاصل از فروش اموال غیر منقول و منقول بعضی از دستگاهها پیش بینی شده است. چون تجربه زیادی از این امر در دست نیست و ساختار بوروکراتیک اداری نیز امکان سرعت عمل در این اقدام را نمی دهد، لذا پیش بینی ارقام آسترونومیک (بسیار قابل توجه)، با موازین علمی تطبیق نمی کند و باید در آنها تجدید نظر شود تا ارقام بودجه واقعی تر گردد. انتظار اینکه وزارت آموزش و پرورش بتواند ۵۰ میلیارد ریال از فروش مدارس قدیمی به دست آورد یا وزارت اطلاعات ۲۰ میلیارد ریال و همین طور دانشگاهها و وزارت آموزش و پرورش (کدهای ۴۲۱۵۹۰، ۴۲۱۶۰۰) یا نیروهای انتظامی (۴۲۲۳۰۰) یا سازمان تربیت بدنی (۴۲۳۰۰۰) یا وزارت آموزش و پرورش (۴۲۳۲۵۰) یا وزارت کشور (کد ۴۲۳۵۰۰) و یا اینکه درآمد وزارت جهاد سازندگی از موضوع ردیف ۲ ماده ۸۴ (کد ۴۲۴۰۰۰) از ۹ هزار میلیون ریال به ۵۰۰۰۰ میلیون ریال برسد و یا به یکباره مبلغ ۳۰۰ هزار میلیون ریال از درآمد حاصل از

فروش اوراق مشارکت به دست آید (تجربه فروشگاههای رفاه و طرح نواب می تواند در این مورد مقیاس قرار گیرد) و بالاخره اینکه درآمد حاصل از واگذاری طرحهای نیمه تمام و اموال دستگاههای اجرایی به ۲۵۰,۰۰۰ میلیون ریال برسد بسیار خوش بینانه است. تجربه بعضی از ارقام درآمد که در این زمینه در بودجه سال ۱۳۷۴ منظور شده و در سال ۱۳۷۵ در جهت کاهش در آن تجدیدنظر شده مویید این نظر است (نگاه کنید به ارقام کدهای ۴۲۲۰۰۰، ۴۲۳۱۰۰۰، ۴۲۱۷۱۰)

۵۹۰۰۰۰-درآمدهای متفرقه:

- ۱- ارقام کدهای ۵۹۰۳۰۰، ۵۹۰۳۵۰، ۵۹۰۳۷۰، ۵۹۱۷۰۰، ۵۹۱۹۰۰، ۵۹۱۹۷۰ قابل تجدیدنظر است.
- ۲- در مورد درآمد سازمان حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان (کد شماره ۵۹۲۱۰۰) صرف نظر از اینکه عملاً دریافت این ارقام به تورم موجود می افزاید باید گفت که از پیش بینی بسیار خوش بینانه ای پیروی می کند چون گمان نمی رود واردات کالا در سال آینده و همچنین تولیدات صنعتی به یکباره دو برابر شود و سازمان بتواند مابه التفاوتهای برآوردی را دریافت کند.
- ۳- درآمد انعقاد قراردادهای پیمانکاری (۵۹۳۲۵۰) نیز متورم به نظر می رسد زیرا نمی توان انتظار داشت که این درآمد در طی دو سال ۵ برابر شود مگر این که توجه کافی در این زمینه ارائه گردد.
- ۴- درآمد حاصل از جرائم سوء استفاده مالی و پورسانت (کد ۵۹۴۳۵۰): گرچه درج این مبلغ در بودجه از نظر سیاسی (اعلام اینکه سوء استفاده های مالی در کشور آن قدر بالا رفته که فقط ۱۰۰ میلیارد ریال از آن جریمه اخذ می شود و رسماً در بودجه دولت وارد می گردد) باید مورد توجه قرار گیرد ولی وصول آن نیز غیر محتمل است.
- ۵- رقم درآمد عوارض توسعه صنعت برق (کد ۵۹۴۵۰۰) متورم است و امکان وصول آن به این نسبت وجود ندارد. همین طور عوارض توسعه صنعت نفت و گاز که باید ضوابط و معیارهای محاسبه آن ارائه شود، مضافاً اینکه در سال ۷۳ نیز سابقه نداشته است.
- ۶- برآورد عوارض توسعه صنعت مخابرات (کد شماره ۵۹۴۷۰۰) با وصولی سال ۱۳۷۳ هیچ گونه هماهنگی ندارد (تقریباً ۹ برابر).
- ۷- ارقام کد ۵۹۵۷۰۰ و ۵۹۹۹۰۰، مازاد درآمدهای استانی موضوع تبصره ۲۱ لایحه بودجه سال ۱۳۷۵ و درآمد متفرقه کل کشور بسیار مبهم و غیر منطقی به نظر می رسد. مضافاً اینکه درآمدهای استانی هنوز جا نیفتاده و تجربه چندانی درباره آن وجود ندارد. ارقام جزء درآمدهای متفرقه کشور نیز باید توسط کارشناسان ارائه گردد تا بتوان درباره آنها قضاوت کرد.
- برای بررسی ارقام برآورد شده لایحه ۷۵ در هر یک از چهاربخش فوق در قسمت بعدی گزارش نسبت قطعی به مصوب این ارقام در سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۳ و نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳ و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴ محاسبه و تحلیل می گردد.

۳- بررسی میزان تحقق سایر درآمدهای دولت

جداول شماره (۱) و (۲) به ترتیب اجزای سایر درآمدهای دولت در سالهای ۷۵-۱۳۷۰ را نشان می دهد. و در ذیل موارد اصلی این قسمت از درآمدهای دولت تحلیل می گردند.

مجموع سایر درآمدهای دولت در قانون بودجه سال ۱۳۷۴، (۱۳,۷۷۲,۲۴۱,۵۰۰) هزار ریال و در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵، (۲۱,۸۰۳,۹۰۱,۶۹۰) هزار ریال برآورد شده است. این در شرایطی است که نسبت قطعی به مصوب در سال ۷۰، ۹۳ درصد، در سال ۷۱، ۷۳ درصد، در سال ۷۲، ۷۹ درصد و در سال ۷۳، ۶۲ درصد بوده است. در نتیجه ملاحظه می شود که طی این سالها میزان تحقق به تدریج کاهش پیدا کرده است به گونه ای که در سال ۷۳ حدود ۳۸ درصد از رقم مصوب تحقق پیدا نکرده است، با این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳ برابر با ۵/۳ است که رقمی بیش از پنج برابر سال ۷۳ را نشان می دهد. همچنین نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴ نیز ۱/۵۸ برابر می باشد. بدین ترتیب باید گفت که علی رغم عدم تحقق حدود $\frac{1}{3}$ ارقام بودجه مصوب در این بخش از درآمدها، باز هم در برآورد سال ۷۵ ارقام چند برابر ارقام قطعی سالهای گذشته است. که این وضعیت تنها در صورت ارائه توضیحات مناسب قابل توجیه خواهد بود.

از نظر ترکیب، در بخش سوم این درآمدها یعنی درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت نسبت قطعی به مصوب در سال ۷۰، ۵۶ درصد، در سال ۷۱، ۲۲ درصد، در سال ۷۲، ۹۱ درصد و در سال ۷۳، ۴۱ درصد بوده است که در این مورد به طور متوسط در طی این سالها تنها حدود نیمی از ارقام مصوب تحقق یافته است با این حال نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، $\frac{2}{1}$ برابر و نسبت به مصوب ۷۴، ۹۸ درصد است. بنابراین اگرچه نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴ تا حدودی منطقی به نظر می رسد ولی در مورد نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳ جای سؤال باقی می ماند. در میان اجزای درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت وضعیت اجاره ساختمانهای دولتی قابل توجه است چرا که در این مورد نسبت قطعی به مصوب سال ۷۰، ۳۱ درصد، سال ۷۱، ۴۰ درصد سال ۷۲، ۴۴ درصد و سال ۷۳، ۵۸ درصد بوده است در حالی که نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳ در این مورد $\frac{10}{7}$ برابر و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴، $\frac{0}{6}$ برابر می باشد. بنابراین ملاحظه می شود که به طور متوسط، حدود ۴۵ درصد از میزان مصوب این درآمدها، تحقق یافته است در این شرایط چگونه است که میزان برآورد سال ۷۵ نسبت به قطعی ۷۳ بیش از ۱۰ برابر شده است اگرچه میزان برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴ در این مورد تقریباً ۴۰٪ کاهش یافته اما از آنجائیکه عملکرد قطعی سال ۷۴ مشخص نیست و ظاهرأ مصوب ۷۴ بسیار بالا بوده لذا بایستی دلایل قانع کننده ای برای چنین برآوردی ارائه شود.

در مورد درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا باید گفت که توجه به نسبت قطعی به مصوب طی سال ۷۰ تا ۷۳ روند نزولی را نشان می دهد بدین ترتیب که نسبت قطعی به مصوب در سال ۷۰، ۸۲ درصد، در سال ۷۱، ۵۹ درصد، در سال ۷۲ نیز ۵۹ درصد و در سال ۷۳، ۴۶ درصد بوده است تحت این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، $\frac{10}{4}$ برابر می باشد و همچنین نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴ حدود $\frac{1}{82}$ برابر می باشد در این زمینه نیز باید پرسید که با توجه به اینکه به طور متوسط حدود $\frac{1}{3}$ ارقام مصوب در سالهای ۷۱-۷۳ تحقق نیافته چگونه برآورد سال ۷۵ نسبت به قطعی سال ۷۳ بیش از ۱۰ برابر گردیده است؟

در این قسمت وضعیت خدمات بهداشتی و درآمدهای حاصل از فروش کالا و درآمد حاصل از فروش ارز قابل توجه است. در مورد خدمات بهداشتی نسبت قطعی به مصوب در سال ۷۰، ۷۸ درصد، در سال ۷۱، ۶۰ درصد، در سال ۷۲، ۱۰۰ درصد و در سال ۷۳، ۲۱ درصد بوده است. که به طور متوسط ۶۵ درصد تحقق برنامه مصوب را نشان می دهد. تحت این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳ بیش از ۲۱ برابر و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴، $\frac{1}{7}$ برابر است. حال سؤال می شود که چگونه می توان در شرایطی که حدود $\frac{1}{3}$ ارقام مصوب طی سالهای ۷۱-۷۳ تحقق نیافته است، در سال ۷۵ میزان درآمد پیش بینی شده از طریق خدمات

بهداشتی را بیش از ۲۱ برابر سال ۷۳ برآورد نمود؟^(۱)

مورد دیگری که در این بخش قابل توجه است درآمدهای حاصل از فروش کالا است در این رابطه نسبت قطعی به مصوب در سال ۸۰، ۷۰ درصد، در سال ۷۱، ۷۱ درصد، در سال ۷۲، ۷۲ درصد و در سال ۷۳، ۱۹ درصد بوده است که به طور متوسط در حدود ۹۰ درصد از بودجه مصوب تحقق یافته است در این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، ۶۱/۲ برابر و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴، ۶/۱۲ برابر بوده است بدین ترتیب افزایش بیش از ۶۰ برابر برآورد ۷۵ نسبت به قطعی سال ۷۳ با توجه به عملکرد سالهای اخیر (۹ و ۲۰ درصد) جای تعجب دارد به هر حال بایستی دلایلی محکم برای چنین برآوردی وجود داشته باشد. و بالاخره در مورد درآمد حاصل از فروش ارز باید گفت که نسبت قطعی به مصوب در سال ۸۲، ۷۰ درصد، در سال ۷۱، ۱۹ درصد و در سالهای ۷۲ و ۷۳ هیچ گونه عملکردی برای این مورد نشان داده نشده است با این شرایط است که درآمد حاصل از فروش ارز در سال ۷۵ تقریباً دو برابر میزان مصوب سال ۷۴ برآورد شده است. در همین رابطه باید توجه کرد بر اساس اطلاعات بانک مرکزی عملکرد فروش خالص ارز مداخله‌ای تاکنون منفی بوده است. بدین ترتیب در این مورد چنین برآوردی غیر منطقی به نظر می‌رسد. که با توجه به عدد پیش‌بینی شده در لایحه (۴۶۰۰ میلیارد ریال) بسیار قابل تعمق است.

و اما در مورد بخش پنجم سایر درآمدها یعنی درآمدهای حاصله از حق بیمه کمکهای دریافتی، درآمدهای انتقالی و متفرقه باید گفت که نسبت قطعی به مصوب سال ۱۵۳، ۷۰ درصد، سال ۱۰۵، ۷۱ درصد، سال ۸۸، ۷۲ درصد و سال ۷۳، ۶۹ درصد بوده است که به طور متوسط حدوداً ۱۰۰ درصد تحقق از میزان مصوب را نشان می‌دهد. هر چند روند کاملاً نزولی است از سوی دیگر نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، ۳/۸ است و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴، ۱/۴۳ برابر می‌باشد. برآورد در این زمینه از افزایش کمتری نسبت به دو مورد قبلی برخوردار است در قسمت درآمدهای متفرقه، نسبت قطعی به مصوب در سال ۱۱۲، ۷۰ درصد، در سال ۷۱، ۶۵ درصد، در سال ۷۲، ۷۲ درصد و در سال ۷۳، ۵۴ درصد بوده است که به طور متوسط تحقق ۷۶ درصد از ارقام مصوب را نشان می‌دهد. در این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، ۵/۳ برابر و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴، ۱/۴۰ برابر می‌باشد. در این مورد نیز با توجه به عملکرد سالهای قبل، برآورد بیش از ۵ برابر جای سؤال دارد.

و سرانجام در مورد درآمدهای ناشی از اصل و بهره و امها و سود حاصل از سرمایه‌گذاری دولت در داخل و خارج از کشور می‌توان گفت که نسبت قطعی به مصوب در سال ۱۱۶، ۷۰ درصد، سال ۸۳، ۷۱ درصد، در سال ۷۲، ۱۱۶ و در سال ۷۳، ۲۰۱ درصد بوده است، که حدوداً به طور متوسط ۱۳۱ درصد تحقق را نشان می‌دهد. تحت این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، ۳۶ درصد و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴، ۱/۱۰ برابر می‌باشد این ارقام نشان‌دهنده آن است که در این قسمت از درآمدها نه تنها برآورد بیشتر از واقع نبوده بلکه در مقایسه با ارقام قطعی مشابه طی سالهای ۷۱ تا ۷۳ کمتر نیز برآورد شده که باید دلایل آن روشن شود. در میان اجزای این بخش دو مورد قابل توجه است.

در خصوص بهره و امهای دولت در خارج از کشور نسبت قطعی به مصوب ۳۳۷، ۷۰ درصد، در سال ۷۱، ۱۰۱ درصد در سال ۷۲، ۵/۴ و در سال ۷۳، ۵۰ برابر بوده است که اولاً، تحقق آنها از نوسانات بسیار

۱- به نظر می‌رسد که برخی از ارقام سر فصلهای بودجه بر مبنای اعداد واهی بسته شده‌اند و خود سازمان برنامه نیز قطعاً به عدم تحقق آنها اذعان خواهد نمود.

زیادی برخوردار بوده که علت آن بایستی توضیح داده شود (متوسط تحقق آنها ۳۹/۸ برابر بوده است) و ثانیاً دلیل تکرار سالانه آن در بودجه‌های سنواتی چه بوده است. از سوی سازمان برنامه در این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، ۰/۰۱ و نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۹۴، ۷۴ درصد می‌باشد که کاملاً قابل توجه می‌باشد (به عنوان مثال در سال ۷۳ میزان قطعی بهره وامهای دولت در خارج از کشور ۲۲، ۱۸۳، ۱۹۵ هزار ریال بوده، حال آنکه در سال ۱۳۷۵، ۳۹۹، ۰۰۰ هزار ریال برآورد شده است). بنابراین ملاحظه می‌شود که با توجه به عملکرد متوسط ۳۹/۸ برابر نسبت به پیش‌بینیهای مصوب، میزان برآورد این بخش از درآمدها در سال ۱۳۷۵ با اختلاف زیادی از رقم سال ۱۳۷۳ کمتر می‌باشد که علی‌القاعده این برآورد نیازمند توضیح است. البته نکته مسلم تورش شدید در برآورد این جزء درآمدی در سالهای اخیر بوده است.

در مورد دوم، یعنی اصل وامهای دولت در خارج از کشور باید گفت که نسبت قطعی به مصوب در سال ۱۴۵، ۷۰ درصد، و در سال ۱۴، ۷۱ درصد، در سال ۱۷۳، ۷۲ درصد بالاخره در سال ۷۳، ۷۳ درصد بوده است که به طور متوسط حدود ۲۰۶/۳ درصد تحقق از میزان مصوب را نشان می‌دهد، در این شرایط نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳، ۰/۰۱، نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴، معادل رقم یک می‌باشد. به عنوان مثال اصل وامهای دولت در خارج از کشور در سال ۷۳ به میزان ۷۲۹، ۷۵۰ هزار ریال برآورد شده است در حالی که رقمی که به طور قطعی به دست آمده مبلغ ۵۷، ۸۳۹، ۳۷۱ هزار ریال می‌باشد بدین ترتیب در این مورد نیز علی‌رغم عملکرد بالای سالهای گذشته برآورد آن در سال ۱۳۷۵ نسبت به سالهای گذشته بسیار پایین می‌باشد که باز نیازمند توضیح است و تورش پیش‌بینی‌های سالهای گذشته قابل توجه است.

در پایان باید گفت بخشهای دوم تا پنجم سایر درآمدها، علی‌رغم عدم تحقق کامل ارقام بودجه‌های مصوب آنها در خلال سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۳، به میزان چندین برابر بیشتر از سالهای پیش برآورد شده‌اند و درآمدها در بخش ششم علی‌رغم تحقق به مراتب بیشتر از بودجه‌های مصوب آنها در سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۳ به میزان چندین برابر کمتر از سالهای پیش برآورد شده‌اند که در این رابطه دو مورد یعنی «بهره وامهای دولت در خارج از کشور» و «اصل وامهای دولت در خارج از کشور» از نوسان شدیدی برخوردار بوده‌اند، بدین ترتیب توجه به اساس برآوردهای بیش از واقع در بخشهای دوم تا پنجم و برآوردهای کمتر از واقع در بخش ششم برای نیل به یک برآورد حقیقی‌تر و نزدیک به واقع، ضروری است.

۴- منابع جدید درآمدی دولت در بخش سایر درآمدها

در لایحه بودجه ۱۳۷۵ کل کشور منابع درآمدی جدیدی در بخش سایر درآمدها (عمدتاً در بخش چهارم) گنجانیده شده که عبارت است از:

- ۱- فروش اوراق مشارکت به میزان ۳۰۰،۰۰۰،۰۰۰ هزار ریال
  - ۲- واگذاری طرحهای نیمه تمام ۱۵۰،۰۰۰،۰۰۰ هزار ریال
  - ۳- فروش اموال منقول دستگاههای اجرایی ۱۰۰،۰۰۰،۰۰۰ هزار ریال
  - ۴- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ۲،۰۰۰،۰۰۰ هزار ریال
- جمع
۵۵۲،۰۰۰،۰۰۰ هزار ریال

در این ارتباط سه نکته اساسی به نظر می‌رسد که لازم است نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی

به آنها توجه نمایند.

۱- اصولاً فروش اوراق مشارکت توسط دولت نوعی استقراض از بخش خصوصی (مردم) تلقی می شود که می بایست در سر رسید باز پرداخت شود. بنابراین گنجاندن مبلغ ۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰ هزار ریال در بخش چهارم درآمدهای دولت (فروش کالا و خدمات) مغایر اصول بودجه نویسی تلقی گردیده و می باید به بخش هفتم درآمدها (سایر منابع تأمین اعتبار) منتقل شود.

۲- دو مورد واگذاری طرحهای نیمه تمام، فروش اموال منقول و... نیز باید متذکر گردید که معمولاً این گونه عایدات که ناشی از فروش داراییها است چه در بخش خصوصی و چه در بخش دولتی به واقع ماهیت درآمدی نداشته و نباید جزء درآمدهای دائمی تلقی گردد، چرا که در سالهای بعد تداوم نخواهند داشت. بنابراین افزایش هزینه های دولت بر مبنای این گونه درآمدها موجب خواهد شد که دولت در سالهای بعد به دلیل عدم انعطاف (انقباض) هزینه ها، مواجه با مشکل تأمین اعتبارات آنها گردد که به دنبال آن فشارهای عدم تعادل بر بودجه افزایش خواهد یافت و در نهایت عاملی در جهت ایجاد کسری بودجه خواهد گردید.

۳- نکته قابل توجه دیگر در این زمینه دقت به نیاز یا عدم نیاز در آتیه نزدیک به چنین اموالی است به طور مثال در قانون بودجه سال ۱۳۷۳ فروش و واگذاری برخی خودروهای دستگاههای اجرایی تصویب گردید، در سال ۱۳۷۴ به دلیل عملکرد نامناسب دستگاهها در اجرای تبصره مزبور در سال ۱۳۷۳، تبصره مربوطه گردید و در لایحه ۷۵ (بند تبصره ۱۳)، دولت درخواست خرید ۱۰۰۰ خودرو را نموده است که در واقع فتح بابی برای خریدهای اتبوهتر در سالهای بعدی است. حال شبهه اساسی این است که آیا دولت در سال ۱۳۷۳ بدون در نظر داشتن نیاز واقعی اقدام به فروش خودروها نموده است و اگر این ادعا صحت دارد، چه تضمینی برای عدم تکرار این تجربه ناموفق در زمینه فروش سایر اموال وجود دارد.

جدول شماره (۱) - ارقام مصوب و قطعی سایر درآمدهای دولت طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ و برآورد لایحه بودجه سال ۱۳۷۵

(ارقام به هزار ریال)

سال	۱۳۷۰		۱۳۷۱		۱۳۷۲		۱۳۷۳	
	مصوب	قطعی	مصوب	قطعی	مصوب	قطعی	مصوب	قطعی
سایر درآمدهای دولت								
بخش سوم - درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت	۶۱,۱۸۶,۶۴۰	۳۴,۶۶۸,۸۸۹	۳۳۲,۴۹۸,۴۹۶	۷۳,۳۵۵,۴۸۳	۱۶۶,۷۸۳,۶۹۹	۱۵۲,۴۷۴,۹۱۲	۳۳۱,۰۸۸,۷۶۶	۱۳۷,۸۲,۷۴۹
دریافتی از مؤسسات انتظامی وابسته به دولت	—	—	—	—	—	—	۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۸,۲۵۰,۰۰۰
سود سهام شرکتهای دولت	۲۴,۵۷۰,۳۲۰	۹,۴۴۰,۵۶۵	۴۹,۶۷۹,۷۳۲	۷۵,۰۰۸,۸۲۲	۴۹,۶۴۳,۲۵۰	۴۳,۸۵۰,۶۱۰	۱۳۲,۱۰۱,۷۲۷	۴۲,۴۱۰,۲۶۶
اجاره ساختمانهای دولتی	۵,۳۹۶,۳۲۰	۱,۷۲۰,۰۳۶	۵,۵۱۱,۴۳۲	۲,۲۰۹,۱۶۲	۶,۱۵۰,۰۰۰	۲,۶۶۸,۰۷۱	۵,۰۹۲,۰۰۰	۳,۰۰۴,۱۹۱
سایر درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت	۳۱,۲۲۰,۰۰۰	۲۳,۵۰۷,۸۸۸	۲۲۷,۵۰۷,۳۳۲	۴۹,۱۳۷,۶۸۸	۱۱۱,۱۲۴,۸۱۹	۱۰۰,۹۵۶,۳۳۱	۱۸۲,۸۹۵,۳۲۹	۸۳,۴۱۸,۲۹۲
بخش چهارم - درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا	۳,۶۵۶,۹۲۹,۲۷۵	۲,۰۰۱,۲۱۳,۳۰۳	۱,۱۰۵,۱۱۱,۳۳۵	۶۵۹,۶۷۴,۵۱۷	۶۵۹,۶۷۴,۵۱۷	۱,۴۳۲,۵۷۷,۶۹۰	۲,۱۰۴,۳۸۴,۵۹۴	۹۷۳,۲۳۸,۷۵۸
درآمدهای حاصل از خدمات	۵۱۶,۶۸۲,۱۲۵	۴۶۲,۸۲۷,۹۵۴	۹۰۶,۳۵۷,۱۵۷	۶۲۰,۹۱۰,۱۷۷	۶۲۰,۹۱۰,۱۷۷	۱,۱۶۱,۵۷۶,۶۹۰	۱,۶۲۷,۷۸۲,۳۳۲	۸۸۰,۰۵۷,۵۱۰
خدمات قضایی و ثبتی	۲۱۸,۴۷۰,۰۰۰	۲۲۰,۷۵۹,۰۸۴	۳۰۷,۲۹۰,۰۰۰	۳۰۷,۹۵۲,۸۵۲	۳۰۷,۹۵۲,۸۵۲	۳۲۵,۰۳۰,۰۰۰	۳۱۶,۰۳۰,۰۰۰	۷۸۳,۷۹۱,۵۴۴
خدمات انتظامی	۳۰,۵۵۰,۰۰۰	۴۰,۷۵۴,۲۰۱	۶۱,۹۵۰,۰۰۰	۵۶,۷۴۱,۲۵۶	۵۶,۷۴۱,۲۵۶	۶۲,۱۵۰,۰۰۰	۷۱,۹۶۱,۸۳۳	۹۰,۶۴۰,۳۶۸
خدمات آموزشی و فرهنگی	۲۱,۹۵۴,۴۵۰	۲۱,۸۴۳,۹۱۳	۶۳,۸۵۷,۴۰۰	۴۱,۵۹۷,۴۴۲	۴۱,۵۹۷,۴۴۲	۸۱,۶۲۷,۸۵۰	۱۴۲,۴۶۶,۲۰۰	۷۱,۸۲۸,۲۸۰
خدمات بهداشتی	۱۴۹,۶۱۷,۰۰۰	۱۱۷,۵۷۷,۷۰۱	۲۱۰,۱۵۵,۰۰۰	۱۳۷,۳۶۸,۹۵۵	۱۳۷,۳۶۸,۹۵۵	۲۷۹,۴۳۳,۵۰۰	۵۱۷,۵۰۴,۵۰۰	۱۰۸,۷۷۰,۸۶۸
خدمات کشاورزی و صنعتی	۱۰,۱۰۵,۰۰۰	۱۶,۰۱۹,۴۲۵	۲۰,۷۱۲,۰۰۰	۱۵,۹۰۷,۷۷۴	۱۵,۹۰۷,۷۷۴	۲۶,۱۱۴,۱۲۰	۲۵,۵۱۴,۰۰۰	۲۲,۷۸۴,۸۴۰
خدمات پستی	۳,۱۰۰,۰۰۰	۵۱۰,۸۰۴	۵۰۰,۰۰۰	۹۳۴,۸۶۵	۹۳۴,۸۶۵	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۸۹,۶۲۲	۱,۱۰۸,۰۴۴
درآمدهای حاصل از سایر خدمات	۷۲,۸۸۵,۶۷۵	۴۵,۳۶۳,۸۱۹	۲۳۱,۹۹۲,۷۵۷	۷۲,۴۰۵,۰۳۳	۷۲,۴۰۵,۰۳۳	۳۶۵,۲۹,۲۰۰	۱۴,۷۰۰,۰۰۰	۳۰۱,۱۳۳,۵۶۶

دنباله جدول شماره (۱) - ارقام مصوب و قطعی سایر درآمدهای دولت طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ و برآورد لایحه بودجه سال ۱۳۷۵

۱۳۷۳		۱۳۷۲		۱۳۷۱		۱۳۷۰		سال
قطعی	مصوب	قطعی	مصوب	قطعی	مصوب	قطعی	مصوب	سایر درآمدهای دولت
۹۳,۱۸۱,۲۴۸	۲۷۹,۵۹۹,۲۷۲	۲۶,۵۳۵,۳۰۱	۷۷,۹۵۱,۰۰۰	۲۸,۷۹۲,۳۲۰	۱۹۸,۶۵۴,۱۷۸	۲,۵۳۸,۵۵۵,۳۴۹	۳,۱۴۰,۲۴۷,۱۵۰	درآمدهای حاصل از فروش کالا
۵,۵۲۷,۶۵۵	۹,۲۱۶,۲۷۲	۵,۲۱۵,۲۶۷	۱۰,۳۸۷,۸۰۰	۵,۶۸۹,۴۹۲	۹,۶۵۱,۳۷۸	۷,۳۰۵,۸۴۹	۸,۰۲۸,۵۰۰	فروش کالاهای کشاورزی
۱۳,۹۹۸,۶۶۳	۱۴,۶۵۵,۰۰۰	۸,۲۵۹,۶۲۹	۱۰,۰۴۲,۷۰۰	۲,۹۴۱,۵۲۹	۳,۶۳۰,۰۰۰	۲,۳۵۴,۱۳۳	۳,۰۶۹,۲۰۰	فروش کالاهای صنعتی
۷,۱۵۸,۵۵۷	۱۵,۶۲۸,۰۰۰	۴,۰۵۸,۱۹۴	۹,۶۳۵,۰۰۰	۱۲,۵۹۱,۱۵۶	۸,۱۹۱,۰۰۰	۷,۱۵۶,۳۴۹	۶,۳۹۳,۴۵۰	فروش نشریات
—	—	—	—	۴,۶۱۱,۷۴۹	۲۳,۷۰۵,۸۰۰	۲,۵۱۰,۶۹۰,۳۵۷	۳,۰۳۰,۸۰۰,۰۰۰	درآمد حاصل از فروش ارز
۶۶,۴۷۶,۹۷۳	—	—	۲۴,۸۹۵,۵۰۰	۱۲,۹۲۸,۴۱۲	۱۵۳,۴۷۶,۰۰۰	۱۱,۰۷۸,۵۷۱	۹۱,۹۵۶,۰۰۰	سایر درآمدهای حاصل از فروش کالا
۲,۹۱۷,۳۴۰,۱۵۴	۲,۰۳۰,۳۷۷,۱۹۸	۲,۲۱۷,۹۰۱,۶۶۳	۲,۵۰۶,۶۷۷,۰۶۳	۱,۴۶۱,۳۱۲,۱۳۳	۱,۳۹۱,۵۵۲,۳۳۲	۹۹۷,۳۳۸,۲۲۲	۶۴۸,۶۴۴,۸۷۰	بیش پنجم - حق بیمه کمکهای درمانی درآمدهای انتقالی و مشرفه
۱,۳۹۴,۵۴۱,۲۶۸	۱,۳۹۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۳۲۱,۵۲۶,۵۵۹	۱,۳۸۸,۰۰۰,۰۰۰	۹۸۰,۳۴۲,۷۰۲	۶۵۸,۰۰۰,۰۰۰	۷۱۵,۳۳۸,۴۹۶	۳۹۸,۰۰۰,۰۰۰	حق بیمه
—	—	—	—	—	—	—	—	کمکهای درمانی
—	—	—	—	—	—	—	—	درآمدهای انتقالی
۱,۵۲۲,۷۹۸,۸۸۶	۲,۸۱۱,۷۶۷,۱۹۸	۸۹۶,۱۷۵,۱۰۴	۱,۲۱۸,۶۷۷,۰۶۳	۷۸۱,۰۶۸,۴۲۱	۷۳۳,۵۵۲,۲۳۲	۲۸۲,۹۹,۷۲۶	۷۵,۰۶۴۴,۸۷۰	درآمدهای مشرفه
۱۱۳,۵۰۶,۶۵۴	۵۶,۰۸۲,۵۰۰	۱۳۶,۸۲۲,۹۷۸	۱۱۷,۴۱۰,۰۰۰	۶۲,۲۵۱,۸۷۲	۷۳,۲۹۸,۷۵۰	۷۳,۷۷۹,۹۰۷	۶۳,۲۱۰,۱۷۵	بیش ششم - اصل و بهره وامها و سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در داخل و خارج از کشور
۲۲,۱۸۳,۱۹۵	۲۴۲,۷۵۰	۱۹,۸۰۵,۷۲۶	۳,۹۱۵,۰۰۰	۲۶,۵۴۲,۵۲۴	۴۶۲,۲۰۰	۲,۳۶۰,۲۶۶	۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰	بهره وامهای دولت در خارج از کشور
۵۷,۸۳۹,۳۷۱	۷۲۹,۷۵۰	۱۰,۴۲۶,۲۹۴	۶۰,۱۷۵,۰۰۰	۵,۹۰۶,۰۷۹	۴,۸۴۵,۱۰۰	۳۸,۹۷۹,۱۱۲	۲۶,۷۰۰,۰۰۰	اصل وامهای دولت در خارج از کشور
۶,۸۱۹,۳۲۹	۱۲,۳۰۰,۰۰۰	۸,۹۰۲,۸۵۵	۱,۰۰۰,۰۰۰	۹۹۷,۶۹۱	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۳۳۴,۱۷۱	۶۰۰,۰۰۰	سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در خارج از کشور
—	—	—	—	—	—	—	—	وصولی دولت بابت پرداخت اصل بهره وامهای تحصیلی گذشته مؤسسات و شرکتهای دولتی از محل وامهای تخصصی دولت
۲۶,۶۶۴,۶۵۱	۲۲,۶۱۰,۰۰۰	۳,۸۱۸,۱۰۳	۵۲,۶۱۰,۰۰۰	۸,۸۰۴,۵۷۸	۳۱,۹۹۱,۳۵۰	۳۱,۱۰۶,۳۵۸	۳۵,۲۱۰,۱۷۵	تخصیص دولت
۴,۱۴۱,۱۶۸,۲۰۷	۶,۶۹۵,۳۳۲,۵۸	۳,۳۵۸,۷۶۴,۰۷۹	۴,۲۲۳,۳۹۷,۸۲۲	۲,۲۵۶,۵۹۱,۹۵۵	۳,۱۰۲,۱۱۴,۹۹۱	۴,۱۰۷,۲۰۰,۳۲۱	۴,۴۲۹,۹۷۰,۹۶۰	جمع سایر درآمدهای دولت

(ارقام به هزار ریال)

دنباله جدول شماره (۱) - ارقام مصوب و قطعی سایر درآمدهای دولت طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ و برآورد لایحه بودجه سال ۱۳۷۵

میانگین تحقق سایر درآمدها در سالهای ۷۰-۷۳	نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴	نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳	نسبت قطعی به مصوب ۷۳	نسبت قطعی به مصوب ۷۲	نسبت قطعی به مصوب ۷۱	نسبت قطعی به مصوب ۷۰	سال		
							۱۳۷۵ برآورد	۱۳۷۴ مصوب	
۰/۵۲	۰/۹۸	۲/۱	۰/۲۱	۰/۹۱	۰/۲۲	۰/۵۶	۷۸۹,۲۰۹,۶۴۳	۲۹۴,۹۱۵,۲۸۵	پیش سوم - درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت
۰/۷۵	-	-	۰/۷۵	-	-	-	-	-	دریافتی از مؤسسات انتظامی وابسته به دولت
۰/۸۹	۰/۹۳	۳/۲	۰/۳۲	۰/۸۸	۱/۸۸	۰/۳۸	۱۳۶,۷۹۹,۶۴۳	۱۳۷,۱۱۰,۲۸۵	سود سهام شرکتهای دولت
۰/۲۳	۰/۵۸	۱۰/۷	۰/۵۸	۰/۲۴	۰/۴۰	۰/۳۱	۳۲,۱۶۰,۰۰۰	۵۵,۲۰۵,۰۰۰	اجاره ساختمانهای دولتی
۰/۵۹	۱/۳۹	۱/۲۴	۰/۲۵	۰/۹۵	۰/۳۱	۰/۷۵	۱۲۰,۲۵۰,۰۰۰	۹۲,۷۰۰,۰۰۰	سایر درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت
۰/۶۱	۱/۸۲	۱۰/۴	۰/۲۶	۰/۵۹	۰/۵۹	۰/۸۲	۱,۰۱۹,۹۶۱,۸۳۰	۵۵۸,۰۳۸,۵۹۱	پیش چهارم - درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا
۰/۷۰	۱/۶	۵/۱	۰/۵۲	۰/۷۱	۰/۶۸	۰/۸۹	۶,۲۹۴,۸۵۳,۰۰۰	۲,۷۴۳,۰۲۲,۰۰۰	درآمدهای حاصل از خدمات
۰/۹۹	۱/۰۴	۱/۵	۰/۸۹	۱/۰۵	۱/۰۵	۱/۰۱	۲۲۹,۰۳۰,۰۰۰	۴۱۲,۳۸۰,۰۰۰	خدمات قضایی و رتبی
۱/۱۰	۱/۰۲	۱/۴	۱/۰۵	۱/۱۵	۱/۸۸	۱/۳۳	۱۳۴,۱۰۰,۰۰۰	۱۳۰,۸۶۰,۰۰۰	خدمات انتظامی
۰/۶۳	۱/۵۸	۳/۱	۰/۲۹	۰/۷۰	۰/۶۵	۰/۶۸	۲۷۸,۲۳۴,۸۰۰	۱۳۴,۳۶۸,۲۰۰	خدمات آموزشی و فرهنگی
۰/۶۵	۱/۷	۲۱/۰۳	۰/۲۱	۱	۰/۶۰	۰/۸۸	۲,۲۸۷,۶۵۵,۰۰۰	۱,۳۸۷,۷۶۵,۰۰۰	خدمات بهداشتی
۰/۹۱	۱/۱۶	۲/۶۷	۰/۶۴	۰/۶۶	۰/۶۶	۱/۵۸	۶۰,۹۱۷,۵۰۰	۵۲,۱۶۷,۰۰۰	خدمات کشاورزی و صنعتی
۰/۸۴	۱/۳۳	۲/۶۰	۰/۵۳	۰/۸۲	۱/۸۶	۰/۱۶	۴,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	خدمات پستی
۵/۷۷	۱/۸۹	۴/۲۹	۲/۱۹	۰/۲۷	۰/۲۹	۰/۶۲	۱,۳۵۲,۳۳۸,۰۰۰	۷۱۲,۳۸۲,۰۰۰	درآمدهای حاصل از سایر خدمات
۰/۹۰	۶/۱۲	۶/۱۲	۰/۱۹	۰/۰۹	۲/۵۳	۰/۸۰	۵,۷۰۳,۷۵۳,۰۰۰	۲,۸۳۷,۴۶۵,۳۹۱	درآمدهای حاصل از فروش کالا
۰/۶۴	۲/۰۱	۰/۰۷	۰/۶۰	۰/۵۰	۰/۵۸	۰/۹۰	۴۱۰,۰۰۰	۴,۷۸۶,۰۰۰	فروش کالاهای کشاورزی
۰/۸۳	۰/۰۸	۱/۹۲	۰/۹۵	۰/۸۲	۰/۸۱	۰/۷۶	۲۶,۸۰۰,۰۰۰	۲۱,۰۴۰,۰۰۰	فروش کالاهای صنعتی
۰/۸۸	۱/۲۷	۳/۲	۰/۲۵	۰/۲۲	۱/۵۳	۱/۱۱	۲۳,۶۲۲,۰۰۰	-	فروش تشریفات

دنباله جدول شماره (۱) - ارقام مصوب و قطعی سایر درآمدهای دولت طی سالهای ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۴ و برآورد لایحه بودجه سال ۱۳۷۵

متوسط تحقق سایر درآمدها در سالهای ۷۰-۷۳	نسبت برآورد ۷۵ به مصوب ۷۴	نسبت برآورد ۷۵ به قطعی ۷۳	نسبت قطعی به مصوب ۷۳	نسبت قطعی به مصوب ۷۲	نسبت قطعی به مصوب ۷۱	نسبت قطعی به مصوب ۷۰	۱۳۷۵		سال
							برآورد	مصوب	
۰/۲۵	-	-	-	-	۰/۱۹	۰/۸۲	۴۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۳۳۲,۸۴۵,۰۰۰	درآمد حاصل از فروش ارز
۰/۰۵	۱/۹۷	۱۵/۸	-	-	۰/۰۸	۰/۱۲	۱,۰۵۲,۸۳۱,۰۰۰	۴۵۸,۱۰۳,۳۹۱	سایر درآمدهای حاصل از فروش کالا
۱/۰۴	۰/۶۹	۳/۸	۰/۶۹	۰/۸۸	۱/۰۵	۱/۵۳	۱۱,۷۲۴,۱۴۵,۰۰۰	۷,۵۵۸,۸۸۷,۱۲۴	پیش پنجم - حق بیمه کمکهای دریایی درآمدهای انتقالی و متفرقه
۱/۳۲	۱/۵۳	۲/۱	۱	۱/۰۲	۱/۴۸	۱/۸۹	۳,۰۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	حق بیمه کمکهای دریایی
-	-	-	-	-	-	-	-	-	درآمدهای انتقالی
-	-	-	-	-	-	-	-	-	درآمدهای متفرقه
۰/۷۶	۱/۲۰	۵/۳	۰/۵۲	۰/۷۳	۰/۶۵	۱/۱۲	۸,۲۱۴,۱۴۵,۰۰۰	۵,۵۵۸,۸۸۷,۱۲۴	پیش ششم - اصل و بهره وامها و سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در داخل و خارج از کشور
۱/۲۹	۱/۱۰	۰/۳۴	۲/۰۱	۱/۱۶	۰/۸۳	۱/۱۶	۴۱,۹۱۸,۷۵۰	۳۷,۹۵۱,۵۰۰	بهره وامهای دولت در خارج از کشور
۳۹/۸	۰/۹۴	۰/۰۱	۵/۰۱	۵/۰۴	۱۰۰/۶۹	۳/۳۷	۳۹۹,۰۰۰	۲۲۱,۷۵۰	اصل وامهای دولت در خارج از کشور
۲۰/۶۳	۱	۰/۰۱	۷۹/۲	۱/۳۳	۰/۱۴	۱/۴۵	۷۲۹,۷۵۰	۷۲۹,۷۵۰	سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در خارج از کشور
۳/۱۴۵	۱	۲/۳	۰/۵۵	۸/۹	۰/۹۹	۷/۲۲	۱۵,۸۰۰,۰۰۰	۱۵,۸۰۰,۰۰۰	وصولی دولت بابت پرداخت اصل و بهره وامهای تحصیلی گذشته، مؤسسات و شرکتهای دولتی از محل وامهای تضمینی دولت
۰/۴۶	۱/۱۹	۰/۹۳	۰/۶۲	۰/۰۷	۰/۲۷	۰/۸۸	۲۵,۰۰۰,۰۰۰	۲۱,۰۰۰,۰۰۰	تضمینی دولت
۰/۷۷	۱/۵۸	۵/۳	۰/۶۲	۰/۷۹	۰/۳۳	۰/۸۳	۲۱,۸۰۳,۹۱۱,۶۹۱	۱۴,۷۷۲,۳۲۱,۵۰۰	جمع سایر درآمدهای دولت

مانند: اوراق و قرضین بودجه سالهای ۷۵-۱۳۷۰

جدول شماره (۲) - اجزای اصلی افزایش در بخش سایر درآمدهای دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۷۵ ارقام: هزار ریال

سال	مصوب ۱۳۷۴	برآورد ۱۳۷۵	درصد افزایش (رشد)
بخش چهارم - درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا	۵,۵۸۰,۴۸۷,۵۹۱	۱۰,۱۹۸,۶۱۸,۳۰۰	۸۳
(۱-۱) - درآمدهای حاصل از خدمات	۲,۷۴۳,۰۲۲,۲۰۰	۴,۴۹۴,۸۶۵,۳۰۰	۶۴
- خدمات بهداشتی	۱,۲۸۷,۷۶۵,۰۰۰	۲,۲۸۷,۶۵۵,۰۰۰	۷۸
- خدمات آموزشی فرهنگی	۱۴۴,۳۶۸,۲۰۰	۲۲۸,۴۲۴,۸۰۰	۵۸
(وزارت آموزش و پرورش)	۲۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۰۰
- سایر درآمدهای حاصل از خدمات	۷۱۲,۴۸۲,۰۰۰	۱۳۵۲,۷۳۸,۰۰۰	۹۰
(خدمات فرودگاهی)	۱۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۴۸۴,۰۰۰,۰۰۰	۳۲۰
(۱-۲) - درآمدهای حاصل از فروش کالا	۲,۸۳۷,۴۶۵,۳۹۱	۵,۷۰۳,۷۵۳,۰۰۰	۱۰۱
(فروش نشریات)	-	۲۳,۶۲۲,۰۰۰	-
(فروش ارز)	۲,۳۳۲,۸۴۵,۰۰۰	۴,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹۷/۲
(فروش کالا)	۴۵۸,۱۰۳,۳۹۱	۱,۰۵۲,۸۴۱,۰۰۰	۱۳۰
بخش پنجم - حق بیمه، کمکهای دریافتی،			
درآمدهای انتقالی و متفرقه	۷,۸۵۸,۸۸۷,۱۲۴	۱۱,۲۷۴,۱۴۵,۰۰۰	۴۴
(حق بیمه)	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۶۰,۰۰۰,۰۰۰	۵۳
(درآمد متفرقه)	۵,۸۵۸,۸۸۷,۱۲۴	۸,۲۱۴,۱۴۵,۰۰۰	۴۱
جمع	۱۱,۴۳۹,۳۷۴,۷۲۰	۲۱,۴۷۲,۷۶۳,۳۰۰	۸۸

مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۳۷۵

۵ - پیش‌بینی کسری بودجه دولت در بخش سایر درآمدها

به منظور برآورد تقریبی کسری بودجه دولت ناشی از برآورد بالای سایر درآمدها (شامل بخشهای سوم تا ششم درآمدهای دولت) از دو روش مختلف استفاده گردیده است، در واقع درآمدهای این بخش در دو سناریو مختلف دیده شده که در هر مورد میزان تقریبی کسری بودجه مربوط به این بخش از مقایسه با رقم پیشنهادی لایحه بودجه ۷۵ به دست آمده است.

۱- در سناریو اول رقم سایر درآمدها بر اساس متوسط درصد تحقق ارقام مصوب در سال ۷۳-۱۳۷۰ و رقم لایحه بودجه سال ۷۵ برآورد گردیده است در نهایت اختلاف مقدار برآوردی با پیش‌بینی لایحه بودجه سال ۷۵ به عنوان رقم تقریبی کسری تلقی شده است (جدول شماره ۳).

۲- در سناریو دوم سایر درآمدها بر اساس متوسط رشد ارقام قطعی آنها در سالهای ۷۳-۱۳۷۰ و رقم مصوب سال ۱۳۷۴، برآورد گردیده و در نهایت با اضافه نمودن ارقام جدید درآمدی دولت در سال ۱۳۷۵ (که در قسمت دوم به آنها اشاره گردید)، اختلاف آن با رقم لایحه به عنوان رقم تقریبی کسری سایر درآمدها تلقی شده است. (جدول شماره ۴)

بر این اساس برآورد تقریبی سایر درآمدهای دولت در سناریو اول بالغ ۱۸۱۵۰ میلیارد ریال می باشد که در مقایسه با رقم برآورده لایحه نشان دهنده بیش از ۳۶۵۳ میلیارد ریال کسری است.

جدول شماره (۳) - برآورد سایر درآمدهای دولت در سال ۱۳۷۵ بر اساس متوسط میزان تحقق سالهای قبل

ارقام: هزار ریال

۱۵۰,۳۸۹,۰۱۴	بخش سوم - درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت
۶,۲۲۱,۱۵۷,۱۶۳	بخش چهارم - درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا
۱۱,۷۲۵,۱۱۰,۸۰۰	بخش پنجم - حق بیمه کمکهای دریافتی، درآمدهای انتخابی و متفرقه
۵۴,۰۸۸,۰۸۷	بخش ششم - اصل و بهره وامها، سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در داخل و خارج از کشور
۱۸,۱۵۰,۷۴۵,۰۶۰	جمع سایر درآمدها بر اساس برآورد میزان تحقق سالهای قبل
۲۱,۸۰۳,۹۰۱,۶۹۰	جمع سایر درآمدها بر اساس برآورد لایحه بودجه سال ۷۵
۳,۶۵۳,۱۵۶,۶۲۶	میزان تقریبی کسری سایر درآمدها نسبت به رقم لایحه بودجه ۷۵

همچنین بر اساس سناریو دوم میزان تقریبی کسری سایر درآمدهای دولت کمتر از هفتصد میلیارد ریال برآورد می شود (جدول شماره (۴)).

قدر مسلم با توجه به روند تحقق درآمدها در سالهای اخیر در نظر داشتن رقم محاسبه شده به روش اول قابل اعتمادتر می باشد و چنانچه به افزایش رقم بیش از ۸۰۰۰ میلیاردی برآورد ۷۵ (نسبت به مصوب ۷۴) دقت نماییم، تعدیل بالاتری در پیش بینی لایحه استدلال قوی تری می یابد.

جدول شماره (۴) - برآورد سایر درآمدهای دولت از روش متوسط نرخ رشد ارقام قطعی سالهای قبل

ارقام: درصد

عنوان	سال	سال ۱۳۷۱	سال ۱۳۷۲	سال ۱۳۷۳	متوسط نرخ رشد سالهای ۷۲-۱۳۷۱	برآورد ۱۳۷۵ هزار ریال
بخش سوم - درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت دولت		۱/۱۱	۱/۵۷	-۰/۱		۳۸۰۹۰۰۱۱۷
- دریافتی از مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت		—	—	—	—	—
- سود سهام شرکتهای دولتی		۱/۶۵	۰/۷۵	۰/۰۳	۰/۸۱	۱۵۸۹۱۸۱۱۷
- اجاره ساختمانهای دولتی		۰/۲۸	۰/۰۲۰	۰/۱۲	۰/۲۰	۶۶۲۴۶۰۰۰
- سایر درآمدهای حاصل از انحصارات		۱/۰۹	۱/۱۵	-۰/۲۱	۰/۶۸	۱۵۵۷۳۶۰۰۰
بخش چهارم - درآمدهای حاصل از خدمات و فروش کالا		۱/۲	۰/۲۹	۰/۱۴	—	۷۳۷۳۷۹۹۰۷۵
- درآمدهای حاصل از خدمات		۰/۳۴	۰/۳۲	۰/۰۶	۰/۲۴	۳۴۰۱۳۴۷۵۲۸
- درآمدهای حاصل از فروش کالا		-۰/۹۸	-۰/۳۱	۲/۵	۰/۴۰	۳۹۷۲۴۵۱۵۴۷
بخش پنجم - حق بیمه، کمکهای دریافتی، درآمدهای انتقالی و متفرقه		۰/۴۶	۰/۵۱	۰/۳۱	۰/۴۳	۱۲۷۷۳۰۵۲۴۷۰
- حق بیمه		۰/۳۷	۰/۳۵	۰/۰۶	۰/۲۶	۲۵۲۰۰۰۰۰۰۰
- درآمدهای متفرقه		۰/۷۰	۰/۸۶	۰/۶۹	۰/۷۵	۱۰۲۵۳۰۵۲۴۷۰
بخش ششم - اصل و بهره وامها و سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در داخل و خارج از کشور		-۰/۸۵	۱/۱۹	-۰/۱۷	۰/۲۹	۸۱۲۹۱۱۳۱
- بهره وامهای دولت در خارج از کشور		۱۸/۷۱	-۰/۵۷	۰/۲۱	۶/۱	۳۰۰۱۱۷۳
- اصل وامهای دولت در خارج از کشور		-۰/۸۴	-۰/۵۷	۰/۱۲	-۰/۴۳	۴۱۵۹۵۸
- سود حاصل از سرمایه گذاری دولت در خارج از کشور		-۰/۲۵	۷/۹۲	-۰/۲۳	۲/۴۸	۵۴۹۸۴۰۰۰
- وصولی دولت بابت پرداخت اصل و بهره وامهای تحصیلی گذشته و مؤسسات و شرکتهای دولتی از محل وامهای تضمینی دولت		-۰/۴۵	۰/۴۸	۰/۲۳	۰/۰۹	۲۲۸۹۰۰۰۰
جمع برآورد سایر درآمدها براساس متوسط نرخ رشد سالهای ۷۱-۷۳		—	—	—	—	۲۰۶۰۹۰۴۲۷۹۰
برآورد کسری نسبت رقم لایحه بودجه ۷۵						۶۹۴۸۵۸۸۹۷